

РЕШЕНИЕ

№ 15

гр. Стара Загора, 21.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – СТАРА ЗАГОРА, I ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в
публично заседание на тридесети ноември през две хиляди двадесет и първа
година в следния състав:

Председател: Димитър М. Христов

Членове: Румяна Ат. Танева
Анна Т. Трифонова

при участието на секретаря Стойка Ив. Нанева
като разгледа докладваното от Румяна Ат. Танева Въззивно търговско дело
№ 20215501001324 по описа за 2021 година

Обжалвано е решение № 260250/10.05.2021 г. год., постановено по гр.
д. № 3284/2019 год. по описа на РС – К. в частта, с която е осъден ЗАД „А.“
АД, с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление гр.С., бул.“****“ №*, да
заплати на М. ЗДР. К., с ЕГН-***** от гр.К., ул.“**“ №*, сумата от
11797.76 щатски долара главница, явяваща се застрахователна сума по
Застрахователна полица №1021008352 застраховка „Живот“ от 30.05.2013 г.,
поради настъпване смъртта на застрахования И.И.Х. на 18.09.2016 г., ведно
със законната лихва от 16.09.2019 г. до окончателното ѝ изплащане и 7175.93
лв. мораторна лихва за забава за периода от 18.10.2016 г. до 16.09.2019 г.

Въззивникът ЗАД „А.“ АД гр. С. счита, че решението е
незаконносъобразно и необосновано, като излага подробни съображения.

Моли съда, да отмени обжалваното решение и да отхвърли предявените
искове иск. Претендира направените разноски.

Въззиваемата М. ЗДР. К. е подала в законоустановения срок писмен
отговор, с който оспорва жалбата. Претендира разноски. Направено е
възражение по чл. 78, ал. 5 от ГПК.

Окръжен съд – гр. Стара Загора, в настоящият си състав, след като обсъди данните по първоинстанционното и въззивното производства, УСТАНОВИ:

Предявени са искове с правно основание чл.238, ал.5 от КЗ /отм./ вр. с §22 от КЗ и чл.86 от ЗЗД.

Не е спорно обстоятелството, че ищцата М.З. К.-Х. е била в брак с И.И.Х..

От представените по делото заверени копия на заявление за сключване на застраховка, ведно е лична здравна декларация на кандидата за застраховане от 23.05.2013 г. и застрахователна полица за застраховка „Живот“ №1021008352 от 30.05.2013г./ л.19/, се установява, че е сключена между И.И.Х. - застрахован и ЗАД „А.“ АД-застраховател, с предмет: индивидуална застраховка „Живот“ със спестовен характер, за срок- 18 години, с начало на застраховката: 00:00 ч. на 01.05.2013 г. и край на застраховката и на покритието по рисковете: 24:00 ч. на 30.04.2031 г., застрахователна сума: 13871 щатски долара, с ползващо лице в случай на доживяване: И.И.Х., с ЕГН- ***** и ползващо се лице в случай на смърт: М.З. К.-Х., с ЕГН-*****, с покрити рискове и плащания при: - доживяване края на срока на застраховката от застраховното лице, застрахователната сума се изплаща на И.И.Х.; - смърт на застрахования, настъпила през срока на застраховката застрахователната сума се изплаща на М.Х.; трайна загуба на трудоспособността на застрахования в резултат на застрахователна злополука, настъпила през срока на застраховката. Представени са и Общи условия на смесеното застраховане „Живот“ на ЗАД „А.“ в т.4 на които са посочени основните покрити рискове в т.ч. смъртта на застрахованото лице. В т.9 от общите условия са уредени задълженията на застрахователя по изплащане на обезщетението при настъпване на покритите рискове резултат от злополука, дефинирана като събитие, което е довело до смърт или телесното увреждане на застрахования, в резултат на внезапни и непредвидени въздействия от външен произход на механични, термични, токсични фактори, които застрахованото лице не си е причинило умишлено.

Съгласно заверено копие на препис извлечение от акт за смърт №0547/19.09.2016 г. на Община К., И.И.Х., с ЕГН- ***** с постоянен адрес гр.П., обл.Стара Загора, семейно положение- женен е починал на

18.09.2016 г.

Със заявление от 13.10.2016 г. ищцата М.Х. до ЗАД „А.“ АД е поискала да ѝ бъде изплатена застрахователна сума по застрахователна полица №1021008352 поради настъпване на събитие на 18.09.2016 г. инцидент с мотоделтапланер.

С писмо изх.№4-420-00-347/29.05.2017 г. ЗАД „А.“ АД уведомило М.Х., че по подаденото от нея заявление за изплащане на суми и обезщетения по застраховка със застрахователна полица №1021008352 е заведена щета под №236/16/0045, но след запознаване с доказателствата и условията на сключеният застрахователен договор отказва да удовлетвори претенцията ѝ на основание т.6.11.б.“б“ от Общите условия поради това, че кандидатът за застраховане не е упоменал за практикуването на опасни спортове и че е бил изложен на някакви опасности на работното място или в свободното време.

Безспорно за страните е обстоятелството, че застрахованият И.И.Х., по време на инцидента на 18.09.2016г. е бил пътник във въздухоплавателно средство мотоделтапланер „Д.“, фабр. №03.04.01, както и че ответникът като застраховател е изплатил на ищцата като трето ползващо се лице сума в размер на 3637.66 лв. застрахователен резерв по полицата / л.60 -преводно нареждане от 20.06.2017 г./

По делото е приложено пр.п.№2897/2016 г, по описа на ОП-Стара Загора, ведно с досъдебно производство №41/2016 г. по описа на НСлС-С.. От съдържащите се в преписката документи се установява, че на 18.09.2016 г. в 11:24 часа мотоделтапланер „Д.“ с фабричен номер „В.“, №03.04.01, с монтиран двигател „Р.“ с фабр.№*** излетял за изпълнение на изпитателен полет от Л. „К.“ обл.Ст.Загора, като изпитателния полет следвало да се изпълнява по кръга около пистата за излитане и кацане в зоната на Л.то. Мотоделтапланерът се пилотирал/изпитвал от пилота Т., а на борда на мотоделтапланера И.Х.в бил пътник. При движение на летателния апарат след среща с връх на дърво последвало падане и удар на мотоделтапланера в земната повърхност, следствие на което е настъпила смъртта както на пилота Т., така и на спътника му И.Х.в, като причина за настъпване на авиационното произшествие било неправомерно поведение на пилота на въздухоплавателното средство Т., който нарушил правилата за полети. С постановление №2897/2016 г. от 14.08.2017 г. на ОП-Стара Загора

образуваното досъдебно производство №41/2016 г. по описа на НСлС-С., водено срещу неизвестен извършител с пострадали Т.С.Т. и И.И.Х. относно престъпление по чл.343, ал.1, б.„в“ вр. с чл.342 от НК е прекратено.

Съгласно заверено копие на съдебномедицинска експертиза на труп №266/2016 г. непосредствена причина за смъртта на И.И.Х. е травматичен шок и мастна емболия в белите дробове в резултат на тежки и множествени травматични увреждания и са от действието на твърди тъпи предмети и отговарят да са получени по време и начин, отразени на предварителните сведения като всички те са прижизнени.

По делото е назначена съдебно-техническа експертиза с депозирано заключение, неоспорено от страните, което съдът възприема. Съгласно заключението при тестови/изпитателен полет със свръхлеко въздухоплавателно средство, какъвто е и мотоделтапланер „Д.“ с монтиран към него двигател „Р. *“ фабр.№*** и монтирано към него трилопатно витло „N“ не е допустимо да се превозват пътници. Допустим е само втори пилот /полетен проверяващ или контролиращ/, но той не е в качеството на пътник. Всеки летателен апарат, при процеса на изчисляване и конструирането му има коефициент на сигурност, т.е. летателният апарат може да издържи на много по-големи натоварвания, но безопасността на хората е основен критерий и затова производителят намалява експлоатационните характеристики. Този модел мотопланер „Д.“ с двигател „Р. *“ фабр. №*** и монтирано към него трилопатно витло „N“ има максимално полетно тегло 420 кг. Теглото на мотоделтапланера със спасителна парашутна система и пълен резервоар е 192 кг. като спазвайки изискванията за безопасност, максималните килограми телесно тегло и/или багаж при излитане на този мотоделтапланер са 228 кг. Няма специални изисквания за пътници при полет с мотоделтапланер. В конкретния случай няма изисквания, които пострадалият И.Х.в в качеството си на пътник в мотоделтапланера да не е спазил и които да са оказали въздействие за настъпване на авиационното произшествие. В с.з. вещото лице пояснява, че процесният мотоделтапланер е двуместен. При двуместните мотоделтапланери, пътници могат да се превозват, но при тестови изпитателни полети не са разрешени. Мотопланерът не е бил регистриран в ГДГВА и не е трябвало изобщо да лети. Пилотът е следвало да рулира по пистата на Л.то, т.е. да се движи по земята и тъй като мотоделтапланерът не е бил регистриран, поради което е нямал право да лети. За пътника, няма

никакви задължения, ако летателното средство мотоделтапланер - двуместен е с разрешение да извършва полети. Обучение не е необходимо, но е необходим инструктаж преди полета, като инструктажът е отговорност на пилота, а не на пътника.

В писмо изх.№15-00-17/13.11.2020 г. на ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация“ се сочи, че в електронната база данни и архив на авиационния персонал няма данни и документация, свързани с лицето И.И.Х. за издавани свидетелства за правоспособност на пилот на въздухоплавателни средства и свидетелства за медицинска годност, както и за провеждано летателно обучение и летателни часове на И.Х.в.

По делото е представено писмо-становище вх.№1 -1011202-1822/01.10.2020 г. на ЗАД „А.“ АД от „Е.“ ООД гр.Стара Загора, съгласно което в периода 01.01.2010 г.- 18.09.2016 г. И.И.Х. не е ползвал никакви услуги на дружеството, а съгласно справка изх.№7/04.09.2020 г. на „Л. К.“ АД до ЗАД „А.“ АД за периода от откриване на дружеството 01.07.2016 г. до 18.09.2016 г. няма регистрирани и осъществени въздушни спортове/полети от лицето И.И.Х..

По реда на чл.176 от ГПК ищцата пояснява, че понякога съпругът ѝ И.Х.в е извършвал полети с парапланер, понякога сам, но в началото с инструктор. В дома им не се намирал документ, а и не знае, дали е издаван такъв документ за парапланер. Категорична е, че съпругът ѝ не е практикувал мотоделтапланиризъм, а и не ѝ е споменавал да се е качвал на мотоделтапланер до инцидента.

По делото е приета справка изх.№07-15-166/19.06.2020 г. на Национален статистически институт със статистически данни за броя на умирания по външни причини за смъртта в България за периода 2010 г.- 2016 г. вкл. /л.119/.

При така установеното от фактическа страна, могат да се направят следните правни изводи:

За да възникне притезателното право да получи плащане на застрахователна сума на основание чл. 238, ал.1 вр. чл. 234, ал.1 от КЗ /отм./ищецът следва при условията на пълно и главно доказване да установи кумулативното наличие на следните материални предпоставки: 1. наличието на валиден договор за застраховка "Живот" между застраховано лице и

ответника /, 2. Ищецът е посочен като трето ползващо се лице 3. настъпване на застрахователно събитие смърт на застрахованото лице, което е покрит риск по договора, както и 4. размера на дължимата застрахователна сума.

Застраховката "Живот", намираща своята законова уредба в чл. 230, ал.1 от КЗ/отм/ и е свързана пряко със събития, свързани с живота, здравето или телесната цялост на физическо лице, което може да бъде застрахования или трето лице. Тя може да бъде с покритие за случай на смърт или за случай на доживяване на определена възраст или със смесено покритие. Тази застраховка покрива риск, който засяга непосредствено неимуществената сфера на застрахования. Предмет на застраховане са лични, неимуществени блага. За двете страни по нея има насрещни престации: застрахования да плати застрахователна премия, а за застрахователя да плати застрахователна сума при настъпване на някой от застрахованите рискове. Застрахователната сума няма обезщетителен характер. Тя е определена в договора като глобален размер и не зависи от размера на претендираните вреди. Разпоредбата на чл. 234, ал.1 от КЗ/отм./ предоставя възможност на застрахования да определи трето ползващо се лице без да е необходимо неговото съгласие. На застрахованото лице е предоставена възможност да се разпорежи със застрахователната сума, която трябва да получи при настъпването на определено застрахователно събитие.

В настоящият случай страните спорят за наличието и съответно съдържанието на застрахователно правоотношение по застраховка "Живот".

Договор по застраховка "живот" между И.И.Х. - застрахован и ЗАД „А.“ АД-застраховател е сключен и същия е породил действие между страните с плащането на първата вноска от застрахователната премия, което обстоятелство, освен, че не се оспорва от ответника, се установява и от платената в размер на 3637.66 лв. застрахователен резерв по полицата.

Няма спор относно останалите клаузи на договора, а именно – индивидуална застраховка „Живот“ със спестовен характер, за срок- 18 години, с начало на застраховката: 00:00 ч. на 01.05.2013 г. и край на застраховката и на покритието по рисковете: 24:00 ч. на 30.04.2031 г., застрахователна сума: 13871 щатски долара, с ползващо лице в случай на доживяване: И.И.Х., с ЕГН- ***** и ползващо се лице в случай на смърт: М.З. К.-Х..

Не е спорно между страните, а и се установява от представените официални документи настъпване на застрахователно събитие по покрит риск – смърт на застрахованото лице.

С постановление №2897/2016 г. от 14.08.2017 г. на ОП-Стара Загора образуваното досъдебно производство №41/2016 г. по описа на НСлС-С., водено срещу неизвестен извършител с пострадали Т.С.Т. и И.И.Х. относно престъпление по чл.343, ал.1, б. “в” вр. с чл.342 от НК е прекратено.

Ответникът навежда правоизключващо възражение относно правото на ищеца да получи плащане на застрахователната сума при настъпилия застрахователен риск, като се позовава на разпоредбата на чл. 189, ал.4 изр.1 от КЗ /отм./, а при условията на евентуалност твърди, че е приложим чл. 18, ал.4, т.2 от ОУ според който в случай на настъпило застрахователно събитие в резултат на неточно обявено или укрито обстоятелство, в причинна връзка с което е настъпила смъртта, застрахователят има право да откаже плащане и да изплати на бенефициерите само стойността на математическия резерв по застраховката.

За да възникне основание за отказ от изплащане на застрахователно обезщетение, законът – чл. 189, ал.4 от КЗ /отм/ предполага едновременното изпълнение на две условия: 1. наличие на неточно обявено или премълчано обстоятелство по смисъла на чл. 189, ал.3 от КЗ /отм/, каквото не е налице в настоящия случай и 2. неточно обявеното или премълчаното обстоятелство да е в причинна връзка с настъпването на събитието и за които обстоятелства ответникът носи и доказателствената тежест при условията на пълно и главно доказване, доколкото същия желае да черпи благоприятни правни последици от тях.

Видно от представено писмо-становище вх. №1 -1011202-1822/01.10.2020 г. на ЗАД „А.“ АД от „Е.“ ООД гр.Стара Загора, съгласно което в периода 01.01.2010 г.- 18.09.2016 г. И.И.Х. не е ползвал никакви услуги на дружеството, а съгласно справка изх.№7/04.09.2020 г. на „Л. К.“ АД до ЗАД „А.“ АД за периода от откриване на дружеството 01.07.2016 г. до 18.09.2016 г. няма регистрирани и осъществени въздушни спортове/полети от лицето И.И.Х., т.е. по делото не се установява от ответника, чиято е доказателствената тежест пострадалият да е практикувал мотоделтапланеризъм.

Предвид горното искът се явява основателен и доказан.

Основателен е и акцесорният иск по чл. 86, ал.1 ЗЗД.

Поставянето на застрахователя в забава и пораждането на задължение за плащане на обезщетение за забава е в зависимост от отправянето на искане до него от заинтересованото лице, каквото в случая е постъпило в застрахователното дружество на 13.10.2016 г.

Вземането за плащане на застрахователна сума е срочно- арг. от чл.238, ал.3 от КЗ/отм./ от което следва, че падежът настъпва след изтичането на 15- дневен срок от датата, на която са представени поисканите доказателства за установяване на застрахователното събитие и на размера на плащането. В случая в т.11.6 от приложимите Общите условия е посочен по-кратък 5 дневен срок. При това положение ответникът е изпаднал в забава при изпълнение на задължението за плащане на претендираното застрахователно обезщетение на 18.10.2016 г., както правилно е приел първоинстанционният съд.

Предвид гореизложеното, въззивният съд намира, че решението на РС – К. в обжалваната му част е правилно и законосъобразно и като такова следва да бъде потвърдено.

Въззивникът следва да заплати на въззиваемия разноси пред настоящата инстанция.

В договора за правна защита и съдействие е посочено, че процесуалното представителство е осъществявано безплатно.

Съгласно разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 за минималните размер на адвокатските възнаграждения, за процесуално представителство, защита и съдействие по дела с определен интерес, възнагражденията са следните: при интерес от 10 000 лв. до 100 000 лв. – 830 лв. плюс 3 % за горницата над 10 000 лв., като адвокатското възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ е в размер на 1 346,96 лева.

Съгласно разпоредбата на § 2а от ДР на Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения на ВАС, за регистрираните адвокати по ЗДДС, дължимият данък върху добавената стойност се начислява върху възнагражденията по тази наредба и се счита за неразделна част от дължимото от клиента адвокатско възнаграждение, което се дължи съобразно

разпоредбите на Закона за данъка върху добавената стойност. В настоящия случай адвокат П. К. е регистриран по ЗДДС и адвокатските възнаграждения се претендират с ДДС.

Следователно при спазване на посочените правила дължимото адвокатско възнаграждение на адвокат П. К. за осъществено безплатна адвокатска помощ на ищцата е в размер 1 616,35 лева с ДДС.

Водим от горните мотиви, Старозагорският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260250/10.05.2021 год., постановено по гр. д. № 3284/2019 год. по описа на РС – К. в обжалваната му част.

ОСЪЖДА ЗАД „А.“ АД с ЕИК:*****, със седалище и адрес на управление гр.С., бул.“****“ №*, да заплати на адвокат П. К.- САК, със съдебен адрес: гр. К., ул. „*“ №*, офис №* сумата от 1 616,35 лева адвокатско възнаграждение с ДДС за осъществено безплатна адвокатска помощ.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____